

MOTÝL

JANKA FÁBIÁN

Dcéra
poslednej
čarodejnice

Dcéra
poslednej
čarodejnice

Dcéra poslednej čarodejnice

JANKA FÁBIÁN

Voľné pokračovanie románu *Posledná čarodejnica z Ostrihomu*

VYDAVATELSTVO MOTÝL

AZ UTOLSÓ BOSZORKÁNY LÁNYA

Copyright © 2016, 2021 Fábíán Janka

Published by arrangement with Sárközy & Co. Literary Agency, Budapest, Hungary.

All rights reserved.

Credit Line © Alexey Kazantsev / Trevillion Image

Cover design: Zuzana Ondrovičová

Translation © Perla Bartalošová, 2023

Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ, s. r. o., 2024

www.vydavatelstvomotyl.sk

Print: TBB, a. s., Banská Bystrica, Slovakia

ISBN: 978-80-8164-354-5

1. ČASŤ

VIEDENŤ

1. kapitola

Viedeň, koniec leta 1760

Mladé dievča pomaly kráčalo a všetko si po ceste obzeralo. Hľadalo na každého okoloidúceho, spomalilo pred niektorými lepšími obchodmi s pestrofarebnou ponukou a vychutnávalo si ten pohľad. Osemnásťročná dievčina vedela, že keď konečne príde domov, určite dostane vynadané, pretože mešká, ale neprekážalo jej to. Pochopila, že v tento jasný letný deň sa môže sama prechádzať po rušnej ulici Graben. Bola to známa viedenská nákupná ulica, kde sa na každom kroku našlo niečo vzrušujúce.

Nehovoriac o tom, že aj na ňu hľadalo veľa ľudí. Bol to dobrý pocit, hoci niekedy aj trochu nepríjemný, keď si ju nejaký mládenec či starší pán prezeral iskrivým pohľadom od hlavy po päty. Niekedy si dokonca mrmlali popod nos: „Tak toto áno!“ A ak títo páni boli v spoločnosti dámy, tá na ňu, na rozdiel od nich, pozerala pohľadovo a so zovretými perami.

Lenže Žofia Schönemannová sa na tom len zabávala. Koniec koncov, vedela, že na nej nie je nič vulgárne či bezočivé – jedine ak to, že bola až príliš krásna.

A vôbec, v jej srdci mal miesto len jeden muž, ostatným mohla ponúknuť len pekný pohľad alebo priateľský úsmev.

Nie, nikdy nemôže patriť nikomu inému... aj keď je táto láska zjavne bláznovstvo a nikdy nemôže byť naplnená.

Aj keď ktovie... Žofia si niekedy v nočnom tichu, keď bezsenne hľadela do tmavej noci cez okno svojej izby, predstavovala, že aj nemožné sa raz môže stať skutočnosťou. Napokon, prečo by ju Stvoriteľ obdaril týmto pocitom v srdci, ak nie preto, aby jedného krásneho dňa...

Teraz však už nad tým prestala rozmýšľať. Sotva postrehnuteľne pokrčila plecami, siahla do košíka, ktorý niesla v ruke, a po krátkom prehrabávaní vylovila kúsok sladkej sušienky, ktorú si ladným pohybom hodila do úst. Medzitým sa spokojne obzerala vo výklade obchodu, pred ktorým sa práve zastavila. Sklo, za ktorým ležali honosné vejáre a žiarivo vyrezávané vychádzkové palice so slonovinovými držadlami, bolo dokonale čisté, takže sa v ňom Žofia veľmi dobre videla. Ako v zrkadle.

Nie, naozaj na nej nebolo nič vulgárne – práve naopak.

Jej bohaté blondé kadere zakrýval jednoduchý biely čepiec, ktorý pôsobil takmer cudne až na to, že jej spod neho na čele kde-tu vykúkal šibalský, neposlušný pramienok. Jej šaty boli v odtieňoch, o ktorých vedela, že jej pristanú – boli svetlozelené s tmavozelenými pásikmi. Žiadne iné vzory, stuhy či volány jej šaty nemali, len vpredu bola snehobiela škrobená zástera. Oblečenie naznačovalo jej spoločenské postavenie – bolo totiž pomerne nové a vyrobené z kvalitného materiálu, no bolo na ňom vidieť, že je v prvom rade pohodlné a nie je určené na to, aby sa v ňom celý deň vyvážala v kočiari alebo prechádzala po obchodoch. Žofia pochádzala zo zámožnej a snaživej rodiny, ktorá bývala v cisárskom meste – na prvý pohľad bolo zrejmé, že nejde o obyčajnú slúžku, no nebola ani vznešená dcéra zo šľachtického rodu.

Napriek tomu sa po nej obzerali aj páni v topánkach so striebornými prackami, s čipkovanými manžetami a nabíelo

namaľovanými tvármi. A ich vyčáčkvané dámy zdobené drahokamami na ňu vrhali závistlivé pohľady. Že prečo? Žofia sa usmiala na svoj odraz: bolo zrejmé, že práve pre jej veselé zelené mačacie oči, malý nos pokrytý milými pehami, jemnú pokožku alebo jamky na lícach, keď sa zvodne usmievala na všetkých bez výnimky. Dokonca aj na tie závistlivé ženy.

Schmatla ďalší kus sušienky, vystrúhala očarujúcu grimasu svojmu odrazu, znova pokrčila plecami a vydala sa domov. Tentoraz zrýchlila krok, pretože už naozaj nemala viac času. Asi pred hodinou ju jej matka poslala z ich malej kaviarne po sušienky a kandizované ovocie do obchodu Herr Kocha, ktorý sa nachádzal len o dve ulice ďalej. Pravdupovediac, Žofia to mala stihnúť za pätnásť minút.

„Chod,“ poslala dcéru pani Schönemannová. „Dnes tu bol radca Pulchner a zjedol všetky sušienky do poslednej omrvinky. Bež, prines mi celé vrecúško od Herr Kocha! Naši hostia sú zvyknutí, že ku kávičke dostanú kúsok-dva a ja sa nechcem nechať zahanbiť. No nieže budeš zas obdivovať výklady obchodov, choď rovno domov...“

Žofia to slúbila, ale je ťažké to dodržať, keď je také krásne počasie na prechádzku. Pravda, nemusela ísť priamo cez Graben, lenže Herr Koch jej prezradil, že neďaleko Dómu svätého Štefana, vedľa kníhkupectva, nedávno otvorili nový obchod s oblečením. Žofia ho veľmi túžila vidieť!

Teraz sa však už musí naozaj poponáhľať. Tak dlho sa všade obzerala, že na ten nový obchod s oblečením jej vôbec nezostal čas. Doma dostane poriadny výprask, hlavne, keď mama zistí, že ešte aj z vrecúška so sušienkami poriadne ubudlo...

Pani Felícia Schönemannová nahnevane naložila manželovi Henrikovi večeru, a keď ani vtedy nereagoval na jej sťažnosti, oprela si bradu o ruku a venovala mu dlhý vyčítavý pohľad.

Muž si pritom povzdychol a lyžicu, ktorú si práve zobral do ruky, položil späť vedľa taniera.

„Dobre!“ povedal odovzdane. „Porozprávam sa s ňou hneď po večeri. A budem na ňu prísny, sľubujem. No povedz, holubička moja, nemohla by sa k nám predsa len pridať? Myslím, že je trochu prehnané, že nemôže dostať ani večeru.“

Felícia prudko pokrútila hlavou.

„To neprichádza do úvahy! Už som povedala. Okrem toho, už sa dosť najedla z tých sušienok.“

Henrik len pokrútil hlavou, ďalej už však nenaliehal. Tento výraz na tvári svojej manželky už poznal – nahnevaný pohľad a prísne stisnuté pery znamenali, že tentoraz sa Felícia nenechá obmäkčiť žiadnou prosbou ani presviedčaním. Žofia tak bude nútená stráviť večer a noc sedením vo svojej izbe so škvŕkajúcim žalúdkom.

A navyše, musí ísť za ňou, aby ju vyhrešil, aj keď Henrik veľmi dobre vedel, že k ich jedinej dcére sa nedokáže správať tak prísne ako jeho manželka. Len čo sa naňho Žofka tými svojimi krásnymi mačacími zaslzenými očami pozrela, srdce sa mu okamžite roztopilo a potom už...

Lenže Felícia má pravdu, že toto dievča treba nejako naučiť poslúchať. Už nie je dieťa, a ak sa bude takto nezodpovedne a márnivo správať aj naďalej, neskončí sa to dobre. Navyše je aj krásna, čím je jej správanie ešte nebezpečnejšie! Pri každom pohľade na svoju dcéru sa Henrikovi rozbúchalo srdce pýchou – za siedmimi horami a siedmimi dolinami sa nenájde porovnateľne krásna bytosť! A aj keď v tom bola nejaká otcovská zaujatosť, bolo jasné, že tento názor nemá len on. V okolí dievča prezývali *die Schöne Sophie*¹, čím skrátili jej priezvisko Schönemannová. Henrik občas premýšľal, po kom mohla

1 „Krásna Žofia“ po nemecky, pozn. aut.

Žofka zdediť svoju krásu. Felícia vždy spomínala svoju tetu Katu Šárošiovú, ktorú upálili na hranici ako čarodejnicu kedysi dávno v Ostrihome. A tie jej krásne mačacie oči? Keď sa na to Felície spýtal, len sa zasmiala a povedala: „Vieš, že som vždy milovala mačky. Možno práve preto.“

Žofia vedela, aká je pekná, a už dávno si všimla, ako na ňu muži reagujú. A od incidentu spred troch rokov si bola vedomá aj toho, že keby sa naskytla príležitosť, dokázala by pomútiť hlavy aj vysokopostaveným mladým mužom. Darmo ju spolu s Felíciou upozorňovali, aby incidentu nepripisovala veľkú dôležitosť. Odvtedy nie je ochotná dať šancu žiadnemu mladému mužovi z okolia. Hoci mala veľa nápadníkov, dokonca pekných slušných mladíkov, s ktorými by mala pokojný, pohodlný a šťastný život, Žofia o žiadnom z nich nechcela ani počuť.

Na čo však ešte čaká? V čo dúfa? Veď je už dospelé žieňa, tento rok dovŕšila osemnásť rokov. Hádám nezostane jedno z najkrajších dievčat vo Viedni na našu hanbu starou dievkou?

Po tom, ako obaja zjedli polievku, a kuchárka Lieserl, bývalá opatrovatelka Žofie, bez slova, keďže vycítila napätú atmosféru medzi manželmi, priniesla druhý chod – vyprážané kura s egrešovou omáčkou a chrumkavým čerstvým chlebom –, obrátil sa Henrik opäť k manželke.

„Aká vôňa! Aj naša Žofia to tam vnútri musí cítiť. Len si predstav, aká musí byť hladná. Ak ju nepozveme k stolu, aspoň jeden...“

„Nie!“ prerušila ho manželka. „Povedala som ti!“ Jej tvár bola stále strnulá a odmietavá, ale zdalo sa, že sa jej v očiach niečo zalesklo, keď sa pozrela smerom k jej izbe. „Ráno sa nasyti,“ dodala napoly obmäkčená. Potom sa trochu predklonila a položila svoju ruku na manželovu. „Pozri, Henrik, viem, ako sa cítiš. Aj mne je Žofie ľúto! Lenže to, čo robím, robím pre ňu.“

Trochu pôstu jej neuškodí. Ak ju nepotrestám, bude si myslieť, že svojou krásou a láskavosťou môže dosiahnuť všetko na svete. A že jej všetko prejde. No nie je to tak! Musí sa poučiť včas. Aj keď je možné, že je už neskoro.“

„Veď už dostala jeden z najväčších trestov,“ zamrmľal trpkou Henrik a hľadel pred seba. „Ak sa z toho nepoučila, neviem, čo by jej ešte mohlo poslúžiť ako ponaučenie.“

Felícia neodpovedala, ale aj jej tvár sa zachmúrila. Dobre vedela, čo tým jej manžel myslel – ešte stále si živo pamätá na deň spred troch rokov, odkedy je jej dcéra ako vymenená. A napriek tomu, že odvtedy ubehlo tolko času, Žofia neochvejne verila, že ten moment bol dôležitý nielen pre ňu. Hádam si len to hlúpe dievča nerobí márne nádeje? Ešte to by nám chýbalo! Myslím, že to by bolo väčšie bláznovstvo než moje niekdajšie sny o Gáborovi Karvalyovi, jedinom synovi mestského sudcu v Ostrihome. No aj tak sa to čoskoro vyrieši. Ak si dobre pamätá, o necelé dva mesiace sa uskutoční udalosť, ktorá azda kruto rozbije všetky dievčenské nádeje a sny. Znova stisla ruku svojmu manželovi, ktorý bol zrejme tiež zahľbený do myšlienok.

„V októbri sa ožení!“ zašepkala, akoby mu hovorila veľké tajomstvo. „Prípravy už prebiehajú. Bude to obrovská oslava! A vraj je už bezhlavo zamilovaný do svojej budúcej manželky, hoci ju ani osobne nevidel, iba na obraze. Hovorí sa, že je to nádherné stvorenie – má hnedé vlasy a veľké okrúhle čierne oči.“

„Inými slovami, je presný opak našej Žofinky,“ prikývol Henrik. „Áno, tiež som to počul. Vlastne aj ona,“ vystrčil hlavu smerom k izbe svojej dcéry. „Lenže vieš, čo povedala? Že na tom nezáleží, že obraz môže byť klamlivý a nevesta môže byť naživo škaredá ako v prípade toho starého anglického kráľa, ktorý sa zamiloval do princeznej na namaľovanom obraze,

a keď ju stretol zoči-voči, nechcel sa jej ani dotknúť². Mimochodom, sám si neviem predstaviť, že by sa dalo do niekoho zamilovať len vďaka obrazu. Chce to oveľa viac! Možno sú to len bežné mestské klebety...“

„Uvidíme!“ Felícia pokrčila plecami. „No teraz, teraz choď k nej, prosím ťa, a skús jej dohovoriť, zlatko. Opatrne. Priznám sa, bola som na ňu príliš nahnevaná, keď prišla domov, a vytkla som jej veci, ktoré som nemala. Nezabudni jej spomenúť svadbu! No jemne...“

Henrik na to len prikývol, utrel si ústa snehobielym damaskovým obrúskom, vstal od stola a trochu neochotnými krokmi prešiel k dcérinej izbe. Felícia sa naňho zamyslene pozerala a napadlo jej, aké má šťastie, že Henrik Schönemann je jej manžel. *Je taký pekný, štíhly a silný aj v štyridsiatke. Svetlé blondavé vlasy mu vôbec nešedivejú – svoj vek by mohol zaprieť aj o desaťročie. A aké požehnanie, že tak veľmi miluje toto darobné dievča. To, o ktorom ani nevie, že nie je jeho vlastné dieťa, a ak to bude na mne, nikdy sa to ani nedozvie.*

* * *

Pred tromi rokmi – v lete 1757 – dostala Felícia správu z Hofburgu, že si ju Mária Terézia okamžite žiada. Odkedy sa stretli v roku 1741 pri jej korunovácii v Bratislave, často sa stávalo, že kráľovná si k sebe pozývala slávnu viedenskú „čarodejnicu“ pri rôznych menej dôležitých, ale aj závažnejších príležitostiach. Vtedy sa však Felícia prvýkrát rozhodla, že si so sebou vezme aj

2 Ide o prípad Henrika VIII. a Anny Klévskej, pozn. aut. Po tom, ako Henrich zbadal Annin portrét a po ďalších jej opisoch, ktoré mu poskytli jeho dvorania, súhlasil so svadbou. No po jej príchode do Anglicka zostal Henrich veľmi prekvapený a sklamaný. Cítil sa podvedený. Annu požiadali, aby dala súhlas na anulovanie manželstva. Bola natoľko inteligentná, že neprotestovala a súhlasila, a tak bolo toto manželstvo 9. júla 1540 anulované. Ako dôvod sa uviedlo Annino prvé zasúbenie s Františkom Lotrinským, pozn. prekl.

svoju pätnástročnú dcéru. Žofia úplne nevedela, čo si má o „povolani“ svojej mamy myslieť. Sčasti bola hrdá na to, že veľa ľudí z ich okolia, ba aj zo vzdialenejších oblastí chodí za jej mamou, o ktorej sa šepkalo, že by mohla byť poslednou viedenskou čarodejnicou a že navštevuje aj samotnú panovníčku! A Felícia s radosťou pomáhala každému, komu mohla. Na malom dvore za kaviarňou pestovala rôzne voňavé, aromatické bylinky, ktoré potom zväzovala do úhľadných trsov v malej špajze a sušila na neskoršiu prípravu rôznych čajov, odvarov a mastí. Takmer na každú existujúcu chorobu sa tu našiel liek. Nepoužívala len tieto rastliny, ktoré rástli v chladnejších klimatických podmienkach. Jej manžel, ktorý si nechal vozit' kávové zrná do kaviarne zďaleka, si dal priviezť aj exotické, silne voňajúce koreniny, ktorými potom Felícia liečila aj svojich pacientov a ktoré sa nikde inde zohnať nedali – alebo ak áno, tak veľmi drahé. So škoricou, šafranom, s muškátovým orieškom a rôznymi indickými, arabskými, tureckými a perzskými zmesami korenia žena nielen dochucovala, ale vyrábala z nich aj liečivé odvary.

Žofia však bola niekedy zahanbená a v rozpakoch, keď si za ňou ľudia na ulici alebo na trhu šepkali, alebo na ňu dokonca ukazovali: „To je dcéra čarodejnice.“ Videla v očiach ľudí to odsudzujúce podozrievanie a strach, ale tiež vedela, že sa tým nemusí trápiť. To, čo sa pred mnohými rokmi stalo Felíciinej krásnej tete Kate, sa im stať nemôže. Lenže v Maďarsku sa bosorky upaľovali ešte aj minulý rok³, no tu, v jasnom a bohatom hlavnom meste ríše, sa takého niečoho báť nemuseli. V neposlednom rade preto, že každý v klebetnej Viedni vedel, že nad pani Schönemannovou drží jej veličenstvo cisárovná ochrannú ruku. Aj keď sa nedali nazvať priateľkami, keďže na to bola sociálna priepasť medzi nimi príliš hlboká, bolo

3 V roku 1756, pozn. aut.

zrejme, že Mária Terézia dôverovala ženiným liečiteľským praktikám a intuícii. Koniec koncov, ich situácia bola v mnohom podobná, aj keď jedna z nich sedela na tróne obrovskej ríše a druhá bola len obyčajná meštianka. Obidve museli v dlhom a nebezpečnom boji dokázať, že na to, že sú ženami, skutočne vykonávajú úctyhodnú a hodnotnú prácu.

Felícia sa o tomto dôvernom vzťahu zdráhala s manželom či dcérou rozprávať. Žofiu však odmala priúčala, tak ako ju kedysi učila jej slepá stará mama, ktorej krstné meno Žofia nosila. No hoci dievča malo bystrú myseľ a dobré pozorovacie schopnosti, ktoré boli nevyhnutné na zvládnutie čarodejníckeho remesla, neskôr, keď bola staršia, sa začala zaujímať o iné veci – všimla si, ako sa na jej peknú tvár a štíhly pás s potešením pozerajú ich mužskí hostia, keď v kaviarni obsluhovala, a že sa za ňou na ulici obracia čoraz viac pánov. Preto aj ona venovala väčšiu pozornosť tomu, ako sa obliecť a ako si upraviť účes. Dokonca začala nosiť šperky, ktoré dostala od svojho otca, ktorý ju mal naozaj veľmi rád. Účinky liečivých bylín a tajomstvá prípravy odvarov ju už nezaujímali. Mysľou bola neustále inde, keď počúvala matkine vysvetlenia. No, samozrejme, keď jej ponúkla, aby ju odprevadila do Hofburgu, túto príležitosť prijala.

„Pamätaj, že tam ideme len preto, aby sme jej veličenstvu priniesli kávu,“ vysvetlila jej cestou Felícia. „Práve našu kávu má totiž Mária Terézia najradšej!“ dodala hrdo, na čo jej Žofia neodpovedala. Počula to už vari tisíckrát! A aj keby nie, vo výklade ich obchodu visel ešte aj nápis oznamujúci túto skutočnosť. Cisárovná ich nápoj naozaj pila už asi dvadsať rokov, čo im, samozrejme, prišlo vhod, pretože si pani Schönemanovú mohla kedykoľvek bez povšimnutia pozvať na dvor. Lenže v košíku Felície boli pod vrecúškami od kávy aj starostlivo zabalené a ukryté sušené bylinky.

„Načo sú dobré všetky tie tajnosti?“ spýtala sa Žofia a pokrčila plecami. „Aj tak to každý vie...“

„Áno, ale ľudia sú pokrytci. Keď budeš staršia, zistíš to, ak mi teraz neveríš,“ dodala Felícia, lebo Žofia sa tvárila pochybovačne. „Tu je napríklad ten vznešený dvorný lekár, Holanďan, pán van Swieten. Cisárovná si ho veľmi váži a dôveruje mu, no niekedy sa namiesto neho obracia na mňa. Rovnako ako teraz. Bude lepšie, ak sa nikto nedozvie o tom, že v niektorých prípadoch, keď ochorie člen kráľovskej rodiny, požiada o pomoc nevzdelanú ženu, ako som ja, a nie vyštudovaného lekára. Už len pre jeho hrdosť. Keby sa to dozvedel, začal by súdny spor...“

„Aj tak to vie!“ Žofia opäť pokrčila plecami.

„Pravdaže,“ prikývla Felícia. „Lenže vďaka tomu, že o tom nikto z nás nehovorí a tvárime sa, že je to inak, sú všetci pokojní a spokojní.“

Žofia sa nad tým len uškrnula. Jej výraz sa však okamžite zmenil, keď zabočili za roh a zazreli obrovský pôsobivý komplex budov Hofburgu. Bolo dávnym želaním dievčiny, aby raz aj ona mohla prekročiť prah tohto prepychového zámku a často závidela svojej mame, že pravidelne navštevuje kráľovnú. Veľakrát ju žiadala, aby ju vzala so sebou, no zatiaľ neúspešne. Musela sa uspokojiť s tým, že keď sa Felícia vrátila domov, podrobne porozprávala o svojej návšteve, pričom sa zmienila o malých arcivojvodoch a arcivojvodkyni a nazývala ich krstnými menami. Práve k nim panovníčka zvyčajne pozývala liečiteľku, keď prechladli alebo si pokazili žalúdok.

Aj teraz išlo o to. Zo správy, ktorú Felícia dostala, vyplynulo, že najmladšie dieťa, ročný arcivojvoda Max⁴, má koliku, na ktorú už Felícia mala osvedčené lieky. Všetky deti Márie

4 Maximilián František Habsbursko-Lotrinský (1756 – 1801), pozn. aut.

Terézie v detstve trpeli týmto neduhom. Aj samotný následník trónu! Hoci sa teraz zdalo, že Jozef na to všetko zabudol, a vždy, keď sa stretli, pozeral na ňu, ako keby bola vzduch. Nehovoriac o krásnych malých arcivojvodkyniach, ktoré sa všetky podobali na svoju mamu a boli krehké ako porcelánové bábiky. Najmä najmladšia, dnes už dvojročná Antónia⁵, ktorej obrovské, nebesky modré oči Felícii zakaždým učarovali, a jej urodzené a citlivé bruško si často vyžadovalo jemnú pomoc bylínkových čajov.

Pri vchode ich bez otázok pustili dnu – strážca, ktorý tam stál, žene ešte aj priateľsky prikývol. Asi mu tiež nejako pomohla. Ani sa nepýtali, kto je jej spoločníčka, očividne predpokladali, že to môže byť len jej dcéra, a vôbec, prečo by sa starali o také mladé dievča?

Žofia však, naopak, s otvorenými ústami a vyvalenými očami pozerala na všetko okolo. Aký prepych, dokonca aj v tom najodľahlejšom kúte! Opäťky jej topánok klopkali na mramorových dlážkach chodieb a zvuk sa odrážal od klenutých stien s freskami. Po chvíli jej srdce začalo biť v rovnakom rytme a bála sa, že sa bude ozývať rovnako ako jej kroky.

Už-už sa chcela otočiť a vybehnúť z Hofburgu späť do známych mestských ulíc na čerstvý vzduch, medzi listnaté stromy šumiace vo vetre, no nespravila to. Odvahu čerpala len z toho, že jej matka bola viditeľne odhodlaná a sebavedomá, usmievala sa na strážcov stojacich pri dverách, a postupovali vpred labyrintovými chodbami. Žofia by sa najradšej prilepila k jej sukni, tak ako keď bola ešte len malé dievčatko, no vtom sa pred nimi objavila červenolíca žena s bezchybne čistou bielou zásterou. Žofia ju poznala, pretože k nim do kaviarne často

5 Mária Antónia, ktorá sa neskôr stala francúzskou kráľovnou, Mária Antoinetta (1755 – 1793), pozn. aut.

chodievala: Frici, teda slávna pani Petrásová, bola obľúbenou komorníčkou cisárovnej. Mária Terézia ju už viackrát poslala k Schönemannovcom po kávu (bylinky, odvary či mastičky brala, samozrejme, v tajnosti). Frici, podobne ako Felícia, napriek tomu, že bola na oveľa nižšej spoločenskej úrovni ako Mária Terézia, sa tešila dôvere panovníčky v plnej miere.

Obe ženy sa po počiatočnom súperení stali dobrými priateľkami, takže Frici privítala Felíciu s obvyklou láskavosťou, a tá jej to opätovala. Potom sa komorníčka otočila k dievčaťu, ktoré postávalo vedľa nich.

„Och, takže ste si so sebou priviedli svoju dcéru, drahá? Vznešená pani sa tomu veľmi poteší. Vždy je rada, keď okolo seba vidí svieže mladé tváre.“

Hneď nato priateľsky štipla Žofiu do líca a ona sa akosi nútene usmiala: túto robustnú, hlučnú, jednoduchú ženu nemala nikdy rada a nechápala, čo na nej kráľovná vidí. Nezniesla by ju ani hodinu!

„Povedzte mi, Frici, je malý *Erzherzog*⁶ Max s jej veličenstvom? Ako viete, prišla som pre...“

„Ja viem, ja viem!“ skočila jej do reči komorníčka. „Pre koliku malého Maximiliána som sa nezastavila od skorého rána, môžete mi veriť. Takže dúfam, že po vašom odvare sa mu ulaví, drahá. Lenže veličenstvo s ním teraz nie je. Poďte, zavediem vás za jej veličenstvom cisárovnou. Určite sa s vami chce porozprávať, Frau Schönemannová, skôr ako pôjdete k tomu malému, a preto ma poslala vám naproti. V každom prípade, teraz je pri malom pán doktor, takže tam zatiaľ ísť nemôžete, no nasledujte ma! Povedz, dievčatko,“ obrátila sa na Žofiu, „poznáš našu etiketu? Teda, ako sa pokloniť pred jej veličenstvom, ako ju pozdraviť?“

6 „Arcivojvoda“ po nemecky, pozn. aut.

„Samozrejme, že vie!“ skočila jej do reči Felícia mierne zvýšeným hlasom. „Inak by mi ani nenapadlo vziať ju so sebou.“

„Dobre, dobre!“ povedala Frici. „Nemyslela som to tak, no! A už sme aj tu,“ stíšila hlas na šepot a otočila sa k hostom. „Počkať, počujem, že tam asi niekto je,“ dodala s prekvapenou tvárou, no v tej chvíli stíchla. Z cisárovninej pracovne, spoza ľahostajných stráží a zatvorených dverí, sa ozývali zvuky – netrpezlivé kroky a čoraz zlostnejšia hádka. Jeden z hlasov očividne patrilo Márii Terézii, Felícia by ju spoznala aj medzi tisíckami iných – a druhý hlas patrilo mladému mužovi.

„Už nie som dieťa!“ kričal ten človek tak nahlas, že ešte aj vonku na chodbe mu jasne rozumeli. „Takže, pochopte, matka, toto nemôžem vydržať! Na svoju hanbu musím zostať doma pri vašej sukni. Ako sa mám takto pozrieť ľuďom do očí? Ako? Nepriateľ opäť prekročil naše hranice, vojna zúri už mesiace, najlepší muži tam už bojujú, prelievajú svoju krv, kým ja som nútený tu plesnivieť a počúvať kvílenie mojich mladších sestier a reptanie mojich mladších bratov. Čo som? Nejaká pestúnka? Konečne chcem prácu, ktorá ma je hodna...“

„Hodna teba! Chcel by si byť vojakom? Alebo priamo vojvodcom? No poviem ti len jedno: nebudeš. A aj keby si zdedil schopnosti svojho otca, nech Boh žehná každý jeho krok, ani tak nikdy nebudeš. Však sa pozri do zrkadla! Čo tam vidíš? Šestnásťročného holobriadka, ktorému ešte ani poriadne nenarástli ramená. Ešte by si tam na bojisku mysleli, že som k nim poslala jednu z arcivojvodkýň prezlečenú do uniformy. Od smiechu by sa držali za brucho. No taak!“

„Ale, matka...“

„Povedala som, čo som povedala. Bodka. Nikam nejdeš. A teraz odíďte, prosím,“ nečakane mu začala vykať. „Týmto sme skončili.“

Potom bolo na chvíľu ticho a tri ženy stojace pri dverách sa na seba zmätene pozreli. Čo by teraz mali robiť? Kým bude následník trónu vnútri a v takej ohnivej nálade, nemohla byť ani reč o tom, že by vstúpili aj ony. Táto dilema však netrvala dlho, pretože v ďalšej sekunde sa otvorili dvere a na prahu sa objavil mladý muž s elegantným, no jednoduchým oblečením a trochu vychudnutým vzhľadom. Keď uvidel tie tri ženy, na chvíľu sa zastavil a len čo si uvedomil, že pravdepodobne počuli, čo sa vnútri hovorilo, jeho tvár sa zrazu zafarbila do karmínovočervenej.

Žofia naňho zhypnotizovane hľadela. No, to by bol arcivojvoda Jozef, následník trónu, ktorého už dobre poznala z rozprávania svojej matky a videla ho asi raz či dvakrát z diaľky sedieť v koči, no nikdy nie takto zblízka. Prekvapilo ju aj to, ako obyčajne pôsobil – jeho oblečenie bolo jednoduché, nemal na ňom ani volániky ako niektorí páni, ktorých videli na ulici. Akoby chcel zdôrazniť, že jeho hodnosť nie je definovaná oblečením.

Aj keď mal ešte miestami chlapčenské baculaté tvary, bol vysoký, mal štíhlu postavu a tvár mal jemnú, pravidelnú a plnú vznešených črt, ale nedalo sa o ňom povedať, že by bol nejako obzvlášť pekný či dokonca mužný, hoci posledné pravdepodobne preto, že bol ešte mladý. Podľa vtedajšej módy aj v takom mladom veku nosil snehobielu parochňu, ktorá sa v zápale nedávnej hádky trochu skĺzla nabok. Žofia si spomenula, že podľa Felície mal následník trónu plavé vlasy rovnako ako jeho matka, hoci to teraz nebolo vôbec vidieť.

Potom sa Jozef zrazu otočil k Žofii, a keď sa stretli ich pohľady, jeho tvár bola ešte o odtieň červenšia. Zapýrila sa však aj ona. Keď sa stratila v jeho krásnych modrých očiach, rovnakých, aké mala aj Mária Terézia, cítila, že pre túto chvíľu sa oplatí žiť, dokonca aj keby ju už v živote nikdy nič dobré nestretlo.